

tetöt újjal cserélték fel, a közfalakat kidobálták, szükség szerint új falakat húztak a régi épületet színpadi résszel toldották meg és csakhamar készen állott Magyarországon új kőszínháza. Nagylelkű műbarátok nemes odaadással ingyen hordták az építkezés helyére a különféle anyagokat, akárcsak nem sokkal később a pesti Nemzeti Színháznál. Az épületen dolgozó iparosok a bányatisztviselők vendégei voltak, Ninny János bányamérnök pedig minden díjazás nélkül vezette az építkezést, megtervezte a díszleteket, sőt még a festékanyagokat is ő állította elő a közeli hegyek érceiből és kőzeteiből.

Már 1817. június havában állott a csinos és ízléses színház, amelynek építése 3372 forintba került. Ha az ingyen munkákat is felértékeljük, akkor az építési költségét 6000 pengő körüli összegnek vehetjük.

Elöl két hatalmas csarnok alkotta a bejáratot a földszinti és az erkélyen levő helyeken. A földszinten ugyanis erkély futott körbe. A dúsán aranyozott nézőtér ülőhelyeit bársonyhúzat borította. A kissé szűkre szabott színpadot szükség esetén 20 lábnyira ki lehetett mélyíteni. A színháznak mindjárt az első időkben jelentékeny díszlettára volt és a színpadi gépezet is megfelelt az akkori idők követelményeinek.

Egészben véve igen tetszetős volt az egész színházépület abban a korban, amikor még olyan nagy városban is, mint Temesvár, csak egy fabódé adott szállást a színészetnek.

A műkedvelők gárdája 1817. júl. 1-én nyitotta meg a színházat, amelynek még ugyanezen év október havában magas látogatója akadt Ferenc császár személyében, aki október 8-án és 10-én — a Bánátnban tett utazása alkalmával — kétszer is meglátogatta az oravikai színházat.

Ebből az alkalomból fehér selyemre nyomták a színlapot. A két nevezetes színlap keretbe foglalva egészen az összeomlás idejéig ott lógtak a még ma is álló színházépület előcsarnokában. Vajjon megtörtént-e ott továbbra is a hódítók?...

A királylátogatás első napján Johanna Franul v. Weissenthurm nevű német író nő vígjátéka: »Die beschämte Eifersucht« került színre. A második alkalommal drá-

mát adtak, címe: »Der Lorberkranz, oder die Macht der Gesetze«.

A színház mindvégig az oravikai műkedvelő színjátszó egyesületé maradt. Kezdetben maguk játszottak benne, 1829-től kezdve hivatásos színtársulatoknak, — a szabadságharc után a magyaroknak is — engedték át. A világháború előtt és alatt a magyar kormány szubvencióban részesítette a színházat, amelynek 1836-ban párja akadt a Délvidéken és pedig Lugoson, Krassó-Szörény megye székvárosában. A székváros nem engedhette át soká az egyeduralmat a megye egyik alárendeltebb jelentőségű városkájának!

(Polgár István dr.)

*

1893. december 2-án az átalakított színházat Ábrányi Emil »Hódító nyelv« c. prológjával nyitották meg, német-román karékkal és egy magyar és német vígjátékkal. Nem tartozott ugyan a jelentékeny színházak közé, de azért olykor-olykor felkeresték a magyar társulatok is. Így 1882-ben Hubay Gusztáv, 1884-ben Jáni János társulata. Később a délvidéki színikerület II-ik csoportjába osztották be. 1910-ben Miklóssy Gábor társulata játszott e régi színházban, melynek átalakítását is ebben az időben határozták el. Apponyi Albert gróf kultuszminiszter tíz évre évenként 1500 korona, összesen tehát 15.000 korona államsegítséget adományozott az oravikai kaszinó és színházegyesület színházátalakítási költségeire. A miniszter méltányolni kívánta Oravicabánya hazafias közönségének áldozatkészségét, mellyel a színházat közel 100 éven át főtartotta. Ezt a szubvenciót a kultuszminiszter 1913-ban 60.000 K-ra emelte fel.

Orbán Árpád (nemeskéri), karmester, zeneszerző, sz. 1862. okt. 23-án, Kóroson, Baranya m., megh. 1925. aug. 10-én, Budapesten. Iskoláit Szarvason végezte, majd az Orsz. Zeneakadémiát látogatta. 1887-ben lépett a színészet szolgálatába, Debrecenben, hol két évig volt szerződésben. Győr-Sopronban négy évig, Temesvár, Pozsony, Buda, Szeged színházainál tíz évig működött; Aradon is volt, hol három évet töltött, majd ismét Krecsányi Ignác budai társulatának tagja, tizenegy évig. 1903. febr. 20-án Aradon ő dirigálta az